

Algemene Raad-Afgifte Stageverklaring (appellant is inmiddels in beroep gegaan bij de rechtbank)

Het verloop van de procedure

1. Mr X (hierna: appellant) is op 13 januari 1993 beëdigd en heeft op 7 december 1995 het certificaat voor de Beroepsopleiding advocatuur ontvangen.
2. Bij brieven van 23 mei 1997 hebben appellant en zijn patroon, mr Y, de Raad van Toezicht in het arrondissement Utrecht (hierna: de Raad van Toezicht) verzocht om afgifte van de stageverklaring aan appellant binnen afzienbare tijd. Appellant had op dat moment – behoudens de Beroepsopleiding advocatuur - nog aan geen van de overige voor hem geldende opleidingsverplichtingen voldaan.
3. Op 20 juni 1997 heeft een bespreking plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht, appellant en mr Y over het verdere verloop van de stage van appellant. Die bespreking is bevestigd bij brief van de Raad van Toezicht van 3 juli 1997 aan appellant. In die brief is gevraagd – gezien de problemen uit het verleden – dat duidelijke afspraken worden gemaakt over de inhoud van de stage tussen appellant en mr Y. Op deze brief volgt geen reactie.
4. Bij brief van 8 februari 1999 heeft de Raad van Toezicht bij mr Y geïnformeerd, of appellant gezien opleiding en praktijkervaring in aanmerking zou kunnen komen voor uitreiking van de stageverklaring. Bij deze brief is gevoegd het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen”, dat een overzicht geeft van de voorgeschreven opleidingsactiviteiten en waarop de gevolgde opleidingsactiviteiten ingevuld dienen te worden. Mr Y heeft hierop geantwoord bij brief van 1 maart 1999, waarin hij onder meer aangeeft dat appellant in deeltijd werkt (50%). Omdat de brief van 1 maart 1999 onvoldoende uitsluitsel gaf over de door appellant gevolgde opleidingsactiviteiten, schreef de Raad van Toezicht mr Y nogmaals een brief d.d. 5 maart 1999. Bij deze brief werd wederom het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen” meegestuurd.
5. Bij brief van 9 juni 1999 heeft mr Y – onder retourzending van het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen” – geantwoord dat appellant nog twee VSO - cursussen en diverse lezingen en pleitoefeningen moet doen; appellant zou hebben toegezegd hiermee in september 1999 een begin te zullen maken. Eerder was in het stageverslag van 3 maart 1999, onder 3. geantwoord dat appellant, behalve twee ontbrekende VSO – cursussen, alle noodzakelijke opleidingsmaatregelen zou hebben gevolgd.
6. Bij brief van 9 juni 1999 heeft appellant aan de Raad van Toezicht een overzicht gegeven van het verloop van zijn stage.
7. Op 17 juni 1999 heeft een bespreking plaatsgevonden tussen de Raad van Toezicht (mrs Van Vonderen en Dulack), appellant en mr Y over de stage van appellant. Afsproken is toen dat de stage verlengd werd tot 31 december 1999 en dat appellant vóór die tijd

voldaan moest hebben aan alle opleidingsmaatregelen. Zou appellant niet vóór 31 december 1999 voldaan hebben, dan liep zijn stage van rechtswege af op die datum en ontving appellant geen stageverklaring. Deze afspraken zijn vastgelegd in het besluit van de Raad van Toezicht van 29 juni 1999 (eerder vond op 27 mei 1999 een bespreking plaats tussen de Raad van Toezicht en mr Y over de stage van appellant, in het kader van het verzoek van mr Y om goedkeuring van het patronaat over mr K).

8. Bij brief van 13 december 1999 heeft de Raad van Toezicht aan appellant en mr Y gevraagd om te voldoen aan de vereisten en formaliteiten voor afgifte van de stageverklaring (eindverslag, opleidingsactiviteiten etc.). Op deze brief is niet gereageerd. De Raad van Toezicht heeft gerappelleerd bij brieven van 19 januari en 17 februari 2000. In laatstgenoemde brief meldt de Raad van Toezicht dat het er voor moet worden gehouden dat niet voldaan is aan de vereisten voor uitreiking van de stageverklaring en dat de stage op 31 december 1999 is geëindigd. De Raad geeft appellant in overweging zich van het tableau te laten afvoeren.

9. Bij brief van 18 februari 2000 heeft mr Y, mede ondertekend door appellant, zijn eindverslag geschreven. In dat verslag plaatst mr Y – in het verlengde van eerdere verslagen – diverse kritische kanttekeningen bij de werkwijze en het functioneren van appellant als stagiaire. Mr Y meldt verder er nauwlettend op te hebben toegezien dat appellant alsnog aan alle gestelde vereisten zou voldoen.

10. Bij brief van 6 maart 2000 schreef de Raad van Toezicht aan appellant dat hij voornemens is de stageverklaring te weigeren, omdat niet voldaan is aan de vereisten van artikel 10 lid 2 van de Stageverordening 1988. De Raad van Toezicht nodigde appellant en mr Y uit om te worden gehoord op de beslissing over de stageverklaring. Op deze brief is niet gereageerd. In zijn vergadering van 30 maart 2000 heeft de Raad van Toezicht conform zijn voornemen, besloten tot weigering van de stageverklaring.

11. Bij brief van 5 april 2000 heeft appellant gereageerd op de brief van 6 maart 2000. Hij stelt dat zowel hijzelf als kennelijk ook de deken, er (bij de bespreking van 17 juni 1999) van zijn uitgegaan dat appellant vóór 31 december 1999 slechts drie lezingen en één pleitoefening hoefde te doen; partijen zouden hebben gedwaald. Appellant verzoekt om een verdere verlenging van zijn stage, althans de mogelijkheid om alsnog de drie niet-gevolgde lezingen en twee pleitoefeningen te volgen.

12. Bij besluit van 20 april 2000, verzonden op 25 april 2000, heeft de Raad van Toezicht het verzoek om een verdere verlenging van de stage en het verzoek om afgifte van de stageverklaring, afgewezen. Bij voorlopig beroepschrift van 26 mei 2000, door de Algemene Raad ontvangen op 29 mei 2000, is appellant van deze beslissing in beroep gekomen bij de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten. De gronden van dit beroep zijn aangevuld bij aanvullend beroepschrift van 20 juni 2000.

13. Partijen hebben nadere stukken ingediend; de Raad van Toezicht op 8 en 16 augustus 2000 en appellant op 10 augustus 2000.

14. De Algemene Raad heeft belanghebbenden op grond van artikel 7:16 Awb in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De openbare hoorzitting heeft plaatsgevonden op 21 augustus 2000. Bij de hoorzitting waren aanwezig: appellant, mr L., gemachtigde van

appellant, mr Y en mr H. Dulack van de Raad van Toezicht. Van deze hoorzitting is een verslag gemaakt dat gelijktijdig met deze beslissing aan belanghebbenden wordt toegezonden.

15. Op 28 augustus 2000 heeft de Algemene Raad een beslissing d.d. 21 augustus 2000 ontvangen van de Raad van Discipline Amsterdam inzake de door de heer M. ingediende klacht tegen appellant in het dossier M., S / mr X. De Raad van Discipline heeft appellant bij die beslissing de maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van twee maanden onvoorwaardelijk opgelegd. Tegen deze beslissing is op 21 september 2000 door appellant beroep ingesteld bij het Hof van Discipline.

16. De Algemene Raad heeft kennis genomen van alle overgelegde stukken.

Standpunt van de Raad van Toezicht

17. De weigering van de afgifte van de stageverklaring heeft de Raad van Toezicht gebaseerd op de volgende argumenten:

- Appellant heeft nog steeds niet voldaan aan de bij of krachtens de Stageverordening 1988 gestelde opleidingseisen. De openstaande opleidingsverplichtingen zijn ten minste: drie lezingen en twee pleitoefeningen van de Jonge Balie. Appellant kon vanaf het begin van zijn stage op de hoogte zijn met deze verplichtingen die o.a. gepubliceerd zijn in het Stagereglement Utrecht. Bovendien is appellant op 5 maart 1999 het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen” toegezonden met daarin opgave van de opleidingsverplichtingen.
- In de visie van de Raad van Toezicht is – anders dan appellant stelt – ten tijde van de bespreking van 17 juni 1999 géén sprake geweest van wederzijdse dwaling ten aanzien van de openstaande opleidingsverplichtingen van appellant en de mogelijkheid (in termen van georganiseerde lezingen en pleitoefeningen) om daar vóór 31 december 1999 aan te voldoen.
- De einddatum van 31 december 1999 is niet willekeurig of “gemakshalve geprikt”, maar gebaseerd op het oordeel van de Raad dat het uiterst onwenselijk zou zijn indien de stage nòg langer zou duren.
- Appellant heeft over 1998 en 1999 niet voldaan aan zijn opleidingsverplichtingen krachtens de Verordening op de Permanente Opleiding (VPO)
- Appellant beschikt niet over voldoende praktijkervaring. Voor de beoordeling of sprake is van voldoende praktijkervaring is tevens van belang de vraag of de stagiaire geacht kan worden in staat te zijn om de praktijk zelfstandig uit te oefenen op de wijze die een behoorlijk advocaat betaamt. Gelet op de gedragingen van appellant in het klachtendossier S. /mr X is de conclusie gerechtvaardigd dat hij daartoe niet in staat is.

Standpunt van appellant

18. L. brengt namens appellant in zijn beroepschrift het volgende naar voren:

- De Raad heeft van appellant het onmogelijke gevraagd door er in de bespreking van 17 juni 1999 en zijn besluit van 29 juni 1999 vanuit te gaan dat appellant per 31 december 1999 aan zijn opleidingsverplichtingen zou kunnen hebben voldaan. Immers, op 17 juni 1999 had appellant nog geen enkele lezing, pleitoefening of VSO - cursus gevolgd. Er

worden slechts drie pleitoefeningen en zes lezingen per jaar georganiseerd; in de periode 17 juni – 31 december 1999 hebben er vier lezingen plaatsgevonden en twee pleitoefeningen. Die gang van zaken wijst erop dat tussen appellant en de Raad van Toezicht is afgesproken op 17 juni 1999 dat appellant slechts drie lezingen en één pleitoefening zou bijwonen, althans dat bij appellant het gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt dat hij per 31 december 1999 aan zijn verplichtingen had voldaan.

- Indien de Algemene Raad zich niet kan vinden in bovenstaande, dan is appellant van mening dat hem een aanvullende redelijke termijn gegund moet worden om alsnog aan de eis van zes lezingen en drie pleitoefeningen te voldoen. (Appellant had in augustus 2000 inmiddels vijf lezingen en twee pleitoefeningen afgesloten.)
- Appellant was tot medio 1999 niet verplicht deel te nemen aan de Permanente Opleiding vanwege zijn vele werken in deeltijd. Bovendien zijn de opleidingsverplichtingen op grond van de Verordening permanente opleiding nooit eerder aan de orde gesteld door de Raad van Toezicht. Ook vallen deze opleidingsverplichtingen niet onder de vereisten voor afgifte van de stageverklaring.
- De eis van voldoende praktijkervaring is niet gesteld bij de bespreking van 17 juni 1999 en het besluit van 29 juni 1999. Appellant mocht er daarom vanuit gaan dat hij als hij per 31 december 1999 aan zijn opleidingsverplichtingen zou hebben voldaan, zijn stageverklaring zou krijgen. Een gebrek aan praktijkervaring kan hem nu niet meer worden tegengeworpen.
- Overigens is ook geen sprake van onvoldoende praktijkervaring. De Raad baseert zijn oordeel in vage bewoordingen op het klachtendossier S /X. Dit dossier stamt uit de beginjaren van de stage van appellant. Bovendien is deze klacht nog in behandeling (bij de Raad van Discipline) zodat nog niet vaststaat dat sprake is van klachtwaardig optreden.

Het oordeel van de Algemene Raad

Ontvankelijkheid

19. Bij beroepschrift van 26 mei 2000 heeft appellant beroep ingesteld tegen het besluit van de Raad van Toezicht van 20 april 2000, verzonden op 25 april 2000. Het beroepschrift is door de Algemene Raad per fax op 26 mei 2000 en per post op 29 mei 2000 ontvangen. De gronden van het beroep zijn aangevuld bij aanvullend beroepschrift van 20 juni 2000, door de Algemene Raad per fax ontvangen op 21 juni 2000 en per gewone post op 22 juni 2000.

Het beroep is ontvankelijk nu het beroepschrift is ingediend binnen de in art. 19 lid 2 Stageverordening 1988 junctis de artikelen 6:7, 6:8 lid 1, 3:41 en 6:9 van de Awb genoemde beroepstermijn van zes weken na bekendmaking van het bestreden besluit door toezending.

Inhoudelijke beoordeling van het beroep

20. Ten aanzien van de feiten en het verloop van de stage is de Algemene Raad het volgende gebleken. Appellant is op 13 januari 1993 beëdigd en heeft op 7 december 1995 het certificaat voor de Beroepsopleiding advocatuur ontvangen. In de periode 1994 –1996

heeft appellant (zonder overleg met de Raad van Toezicht) minstens één jaar in het buitenland verbleven; aangenomen moet worden dat zijn stage toen op grond van art. 9 lid 4 Stageverordening 1988 van rechtswege was geschorst. Appellant heeft verder, zonder (voorafgaand) overleg met de Raad van Toezicht, het grootste deel van zijn stage min of meer in deeltijdvorm gewerkt, waarvan een substantieel deel vanaf zijn huisadres.

21. Op grond van art. 2 lid 1 van het ten tijde van de beëdiging van appellant geldende Stagereglement in het arrondissement Utrecht d.d. 3 juli 1989, rustte op appellant de verplichting om gedurende de stageperiode tenminste zes lezingen en drie pleitoefeningen, georganiseerd door de Vereniging de Jonge Balie, bij te wonen. Daarnaast was appellant op grond van het besluit van de Algemene Raad van 8 mei 1989 verplicht tijdens zijn stage tenminste twee VSO – cursussen te volgen. Vast staat dat appellant niet volledig aan deze opleidingsverplichtingen heeft voldaan. (Op 31 december 1999 had appellant twee VSO – cursussen, drie lezingen en één pleitoefening bijgewoond; ten tijde van de hoorzitting van 21 augustus 2000 had appellant vijf lezingen en twee pleitoefeningen bijgewoond.)

22. De Algemene Raad stelt het volgende voorop.

Bij besluit van 29 juni 1999 heeft de Raad van Toezicht de stage van appellant verlengd tot 31 december 1999. In dat besluit is aangegeven dat appellant vóór 31 december 1999 “aan *alle* opleidingsmaatregelen moet hebben voldaan”. In datzelfde besluit heeft de Raad van Toezicht vastgelegd dat hij – gelet op het verloop van deze stage - geen aanleiding zag om de stage na genoemde datum nog verder te verlengen en dat de stage op die datum “van rechtswege” zou aflopen. De Raad van Toezicht voegde daar aan toe dat appellant geen stageverklaring zou ontvangen indien hij op 31 december 1999 nog niet aan alle opleidingsverplichtingen zou hebben voldaan. Dit besluit van 29 juni 1999 en de daarin genoemde consequenties zijn vooraf besproken met appellant in een bespreking van 17 juni 1999. Appellant heeft bij die bespreking aangegeven in staat te zijn vóór 31 december 1999 aan alle opleidingsverplichtingen te voldoen. Van deze bespreking is een verslag gemaakt dat tegelijk met de beslissing van 29 juni 1999 aan appellant is toegezonden.

23. Tegen het besluit van 29 juni 1999 stond op grond van art. 9b lid 5 van de Advocatenwet administratief beroep open op de Algemene Raad, zoals vermeld staat onder aan de beslissing van de Raad van Toezicht. Appellant heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt. De Algemene Raad stelt vast dat het besluit van 29 juni 1999 van de Raad van Toezicht zowel wat betreft de wijze van totstandkomen, als de inhoud van het besluit, rechtens onaantastbaar is geworden, nu appellant daartegen geen beroep heeft ingesteld en de beroepstermijn inmiddels ongebruikt is verstreken. De rechtmatigheid van het besluit van 29 juni 1999 staat daarmee vast.

24. In zijn beroepschrift en in zijn brief aan de Raad van Toezicht van 5 april 2000 stelt appellant dat hij en de Deken er bij het besluit van 29 juni 1999 kennelijk ten onrechte van zijn uitgegaan dat appellant slechts drie lezingen en één pleitoefening zou hoeven te volgen in plaats van de voorgeschreven zes lezingen en drie pleitoefeningen. Appellant baseert zich daarbij op het feit dat het binnen het arrondissement Utrecht feitelijk onmogelijk was om tussen 29 juni en 31 december 1999 aan genoemde voorgeschreven opleidingsverplichtingen te voldoen, omdat er minder dan zes lezingen en drie

pleitoefeningen werden georganiseerd in die periode (, te weten vier lezingen en twee pleitoefeningen).

Appellant verbindt hieraan een verzoek om alsnog aan zijn opleidingsverplichtingen te mogen voldoen. De Algemene Raad leest in dit verzoek een verzoek tot verdere verlenging van zijn stage, hetgeen neerkomt op een verzoek om terug te komen op de rechtens onaantastbare beslissing van 29 juni 1999.

25. De Algemene Raad stelt vast dat appellant per 31 december 1999 - naast de twee voor hem verplichte VSO – cursussen -, drie lezingen en één pleitoefening had bijgewoond en dat appellant de mogelijkheid van het bijwonen van een vierde lezing op 8 december 1999 en een tweede pleitoefening op 15 december 1999 ongebruikt voorbij heeft laten gaan.

26. Bij brief van 13 december 1999 heeft de Raad van Toezicht aan appellant en mr Y als patroon verzocht om te voldoen aan de vereisten en formaliteiten voor het uitreiken van de stageverklaring. Op die brief is niet gereageerd, ook niet na een rappèlbrief van 19 januari 2000. Pas na een tweede rappèlbrief van de Raad van Toezicht is op 18 februari 2000 het eindverslag aan de Raad toegestuurd. Eerst nadat de Raad van Toezicht bij brief van 6 maart 2000 aan appellant had geschreven dat hij voornemens was de stageverklaring te weigeren, heeft appellant bij zijn brief van 5 april 2000 aangegeven dat hij van mening was slechts drie lezingen en één pleitoefening te hoeven volgen.

27. Tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad heeft appellant niet aannemelijk kunnen maken waar hij zijn veronderstelling op heeft gebaseerd dat hij slechts drie lezingen en één pleitoefening zou hoeven bij te wonen. Vast is komen te staan dat appellant – voor zover dat al niet eerder door publicaties in het Jonge Baliebulletin en het Stagereglement Utrecht het geval was - in ieder geval op 5 maart 1999 op de hoogte had behoren te zijn van de voor hem geldende opleidingsverplichtingen door toezending door de Raad van Toezicht van het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen”, dat eerder was toegezonden op 8 februari 1999. Dit formulier, dat door appellant zelf is ingevuld, vermeldt precies de aantallen te volgen lezingen, pleitoefeningen en VSO – cursussen. Bij brief van 9 juni 1999 - dus vlak vóór de bespreking van 17 juni 1999 - heeft mr Y dit door appellant ingevulde formulier geretourneerd.

28. Daar komt bij dat mr Y in het periodiek stageverslag d.d. 3 maart 1999 bij vraag 3 geantwoord heeft: “behalve de twee ontbrekende VSO – cursussen heeft de stagiaire de noodzakelijke opleidingsmaatregelen gevolgd”, terwijl appellant op dat moment in werkelijkheid aan nog geen enkele opleidingsverplichting had voldaan. In het antwoord bij vraag 16 van het verslag staat vermeld dat het concept voor dit verslag is opgesteld door appellant zelf. Ook het model voor dit periodiek verslag ging vergezeld van het formulier “Stage Opleidingsmaatregelen”, waarin alle opleidingsverplichtingen zijn genoemd.

29. Tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad heeft de Raad van Toezicht ten stelligste ontkend dat – tijdens de bespreking van 17 juni 1999 – een afspraak met appellant zou zijn gemaakt waarin zou zijn afgeweken van de normaal voor hem geldende opleidingseisen. Ook heeft patroon mr Y - aanwezig bij de bespreking van 17 juni 1999 met de Raad van Toezicht - tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad verklaard dat hij zich

niet kan herinneren dat er tijdens de bespreking van 17 juni 2000 gesproken is over de door appellant beweerde afspraak dat hij slechts drie lezingen en één pleitoefening zou hoeven doen. Het standpunt van de Raad van Toezicht en de herinnering van mr Y over hetgeen op 17 juni 1999 is besproken en afgesproken vinden naar het oordeel van de Algemene Raad bevestiging in het besprekingsverslag van 17 juni 1999 en het besluit van 29 juni 1999, zoals hierboven onder 22 uiteengezet.

30. Dit alles in aanmerking nemend is de Algemene Raad van oordeel dat niet aannemelijk is gemaakt dat met de Raad van Toezicht is afgesproken dat appellant slechts drie lezingen en één pleitoefening behoefde te volgen, en dat er ook geen gronden zijn komen vast te staan die enig gerechtvaardigd vertrouwen aan de zijde van appellant wettigen dat hij slechts drie lezingen en één pleitoefening behoefde te volgen.

31. De Algemene Raad vindt verder van belang dat de Raad van Toezicht tijdens de hoorzitting bij de Algemene Raad naar voren heeft gebracht dat er, indien appellant tijdig vóór 31 december 1999 bij de Raad van Toezicht had aan geklopt, zeker oplossingen mogelijk zouden zijn geweest om te voldoen aan de opleidingsverplichtingen. Appellant had lezingen en pleitoefeningen in andere arrondissementen kunnen volgen en zelf aan een pleitoefening kunnen meedoen (die dan voor twee bij te wonen pleitoefeningen had geteld). Appellant heeft echter geen enkel initiatief getoond en de zaak op zijn beloop gelaten, pas na maanden geantwoord op brieven van de Raad van Toezicht over (de vereisten voor uitreiking van) de stageverklaring en heeft pas bij brief van 5 april 2000 inhoudelijk gereageerd en verzocht om een nadere stageverlenging.

32. Nu een afspraak met de Raad van Toezicht niet aannemelijk is gemaakt en er geen grond is komen vast te staan voor enig gerechtvaardigd vertrouwen zijdens appellant, en er ook verder naar het oordeel van de Algemene Raad geen omstandigheden zijn komen vast te staan die een verdere verlenging van de stage van appellant ná 31 december 1999 zouden kunnen rechtvaardigen, is de Algemene Raad van oordeel dat de Raad van Toezicht op goede gronden het verzoek om verdere stageverlenging van appellant d.d. 5 april 2000 heeft mogen afwijzen en heeft mogen vasthouden aan zijn eerdere rechtmatige besluit van 29 juni 1999 dat de stage van appellant op 31 december 1999 zou eindigen indien hij dan niet aan alle voor hem geldende opleidingsverplichtingen zou hebben voldaan.

33. Nu de Algemene Raad van oordeel is dat de verdere stageverlenging op goede gronden is geweigerd en nu vaststaat dat appellant (per 31 december 1999 en ook nadien) niet aan zijn opleidingsverplichtingen heeft voldaan en appellant al bij besluit van 29 juni 1999 was aangekondigd wat de consequenties daarvan zouden zijn (einde stage en weigering van de stageverklaring), volgt daaruit dat de Raad van Toezicht tevens aan appellant de stageverklaring mocht weigeren, omdat niet voldaan is aan (in ieder geval één van) de vereisten voor afgifte van die stageverklaring zoals voorgeschreven door art. 10 leden 1 en 2 van de Stageverordening 1988).

BESLISSING

De Algemene Raad verklaart het beroep van appellant ongegrond.